

УДК: 657:336.226.1
JEL Classification: H 20
doi: 10.31767/nasoa.3-2020.04

Г. БАШИРОВА,
аспірантка,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
ORCID: 0000-0002-6379-9468

Податок на прибуток: генезис трактування поняття та об'єкт бухгалтерського обліку

В статті досліджено історичні етапи розвитку податку на прибуток з урахуванням процесів формування та змін податкового законодавства в Україні. Розглянуто інтерпретацію сутності поняття “податок на прибуток” вітчизняними і зарубіжними науковцями, що дозволило встановити основні підходи до трактування цієї категорії. Запропоновано авторське визначення поняття “податок на прибуток”, що сприятиме уточненню категорійного апарату бухгалтерського обліку. На підставі дослідження законодавчої бази з питань бухгалтерського обліку податку на прибуток встановлено основні його складові як об'єкта бухгалтерського обліку.

Ключові слова: податок на прибуток, об'єкт бухгалтерського обліку, звітність, база оподаткування, стандарти бухгалтерського обліку, податкове законодавство

G. BASHYROVA,
Postgraduate Student,
Department of Audit and Entrepreneurship,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit

Income Tax: Genesis of Definition and Object of Accounting

Income tax in many countries is one of the main sources of filling the public budget and levers of influence on the development of economic processes at the macro level. The income tax ensures the balance of economic interests of the state, legal entities and individuals and the avoidance of excessive tax pressure. The impact of European integration processes on the Ukrainian accounting system increases the relevance of the development of the organization and methods of accounting for income tax. The purpose of the article is to establish the main phases of the evolution of the concept of “income tax”, clarify its economic content and identify the characteristics as an object of accounting.

The article examines the historical phases of the income tax evolution, taking into account amendments in the tax law in Ukraine. A review of interpretations of the concept of “income tax” by foreign and domestic scholars was made, to establish the three main approaches to its interpretation: as a direct tax paid by a business entity from the received profit; as an item of the company financial statement, informing concerned parties on the amount of the assessed and paid tax; as a company's payment to the state for utilization of economic infrastructure and resources. The author's definition of the concept of “income tax” is proposed, which contributes to the clarification of the accounting terminology. It is argued that income tax should be considered through the prism of the tax law and accounting standards. A comparison of treatment to income tax as an accounting object in the National Accounting Standard 17 “Tax Income” and International Accounting Standards 12 “Income Taxes” is made. Based on a study of the legal framework for the accounting of income tax, its main components are identified as an object of accounting.

Keywords: income tax, accounting object, reporting, tax base, accounting standards, tax law.

Постановка проблеми. Активне впровадження зарубіжного досвіду регулювання економіки та формування податкової політики на макrorівні зумовлюють необхідність

розроблення чіткої та єдиної концепції розвитку системи оподаткування прибутку підприємств. Постійні зміни в податковому законодавстві, різноспрямованість державної політики в сфері здійснення податкової реформи в Україні підвищують податкове навантаження на суб'єктів господарювання та загострюють проблеми розбалансованості вітчизняної економіки. Податок на прибуток у багатьох країнах є одним із основних джерел наповнення державного бюджету та важелів впливу на розвиток економічних процесів на макrorівні. Також завдяки податку на прибуток забезпечується збалансованість економічних інтересів держави, юридичних і фізичних осіб, уникнення надмірного податкового тиску на суб'єктів господарювання.

Вплив євроінтеграційних процесів на економіку України зумовлює поступову зміну економічного змісту окремих понять, і податок на прибуток не виняток. "Практика функціонування вітчизняних підприємств свідчить про низький рівень ефективності вітчизняної моделі оподаткування, її недовіра в умовах превалювання ринкових механізмів господарювання. Реформування податкової системи також ускладнюється дефіцитом фінансових ресурсів в економіці та високою вартістю їх залучення, що створює несприятливі можливості для розширення масштабів діяльності підприємств, що в свою чергу призводить до зменшення бази оподаткування основними джерелами поповнення бюджету – ПДВ та податком на прибуток. Отже, досягнення збалансованості податкової системи завжди було одним з актуальних питань" [1]. Оскільки система бухгалтерського обліку є основним джерелом інформації для формування бази оподаткування податком на прибуток, це зумовлює необхідність уточнення категорійно-понятійного апарату, що підвищує актуальність виконаного наукового дослідження.

Мета дослідження полягає в уточненні економічного змісту поняття "податок на прибуток" та визначенні його характерних ознак як об'єкта бухгалтерського обліку.

Результати дослідження. Еволюція поняття "податок на прибуток", а також системи оподаткування прибутку в Україні відбувалась у декілька етапів. Визначенню історичних етапів розвитку системи оподаткування прибутку присвячено праці багатьох науковців. Серед них слід виокремити статті Д. Веремчук, Т. Пасько [2], К. Копчинської [3], Ю. Шорохової [4], В. Черби, К. Сосенкової, А. Стасюк [5], які детально досліджували історичні етапи розвитку податку на прибуток в Україні, визначивши їх на підставі змін законодавчого адміністрування податку на прибуток.

Вважаємо, що найбільш детальну періодизацію етапів реформування оподаткування прибутком підприємства представлено в статті К. Копчинської, яка виокремила шість етапів еволюції податку на прибуток залежно від законодавчих положень (або нововведень) щодо визначення об'єкта оподаткування і принципу визначення податку на прибуток (табл. 1).

Таблиця 1

Історичні етапи еволюції податку на прибуток в Україні

Роки	Законодавчі документи	Визначення об'єкта оподаткування в законодавчих документах
1	2	3
<i>Перший етап:</i> до 1991 р.	Закон СРСР "Про податок з прибутку підприємств та організацій"	Об'єкт оподаткування – балансовий прибуток підприємства, який розраховувався як сума прибутку від реалізації продукції, інших матеріальних цінностей і доходів від позареалізаційних операцій, зменшених на суму затрат з цих операцій. Ставки податку на прибуток були диференційовані та залежали від сфери діяльності, базова ж ставка становила 35%
<i>Другий етап:</i> 1992–1997 рр.	Закон України "Про оподаткування доходів підприємств і організацій"	Об'єкт оподаткування – валовий доход підприємств, зменшений на суму матеріальних витрат і обов'язкових платежів, а базова ставка становила 18% доходу
	Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств"	Об'єкт оподаткування – балансовий прибуток, що визначався за правилами бухгалтерського обліку. Базова ставка податку складала 30%

1	2	3
<i>Третій етап:</i> 1997–2004 рр.	Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” (редакція 1997 р.)	Принципово новий підхід до визначення об’єкта оподаткування – шляхом зменшення суми валового доходу звітного періоду на суму валових витрат платника податку, а також на суму амортизаційних відрахувань
<i>Четвертий етап:</i> 2004–2010 рр.		Зменшення базової ставки податку на прибуток з 30% до 25%
<i>П’ятий етап:</i> грудень 2010 – грудень 2015 рр.	Ухвалення Податкового кодексу України (ПКУ)	Прийняття ПКУ привнесло нововведення у методологію оподаткування прибутку підприємств: поетапне зниження ставки податку на прибуток підприємств з 25% до 16%; розширення кола суб’єктів, яким надаються “податкові канікули” щодо сплати податку; наближення податкового та бухгалтерського обліку щодо визнання доходів і витрат при обліку основних засобів та їх амортизації; зняття обмежень щодо деяких витрат подвійного призначення
<i>Шостий етап:</i> з січня 2015 р.	Запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності та гармонізація з ними вітчизняних регуляторних актів	Запровадження нового принципу визначення податку на прибуток, який обчислюється виходячи із бухгалтерського фінансового результату (відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності), відкоригованого на податкові різниці

Джерело: систематизовано автором на основі [3, с. 127–129]

Аналіз етапів історичного становлення податку на прибуток (табл. 1) показує, що еволюція оподаткування податком на прибуток в Україні здійснювалась безсистемно та ґрунтувалась на поступовому зниженні ставки податку на прибуток. Разом із тим, дослідження закордонного досвіду генезису системи оподаткування податком на прибуток підтверджує інше спрямування податкової політики, яка полягала у розробленні системи пільгового оподаткування податком на прибуток, спрямованого на розширення можливостей інноваційно-технологічного розвитку підприємств, зниження ставок податку на прибуток [13, 14, 15]. В умовах впровадження європейського досвіду в Україні система оподаткування податком на прибуток повинна оперативнo адаптуватися до економічних змін, виступати інструментом стимулювання діяльності суб’єктів господарювання.

Підтримуємо позицію науковців, що “ретроспективний аналіз розвитку податку на прибуток в Україні свідчить про триваючі пошуки раціонального сполучення основних елементів цього податку, причому цю проблему не можна вважати вирішеною й сьогодні” [6, с. 118]. Вищезазначені фактори впливають на поступову зміну економічного змісту поняття “податок на прибуток” (табл. 2).

Таблиця 2

Інтерпретація сутності поняття “податок на прибуток” зарубіжними і вітчизняними науковцями

Автор	Трактування поняття	Ключовий зміст
1	2	3
Гаман Г. О. [7, с. 34]	Податок на прибуток підприємств – один із бюджетоутворюючих податків, який відіграє винятково важливу роль у фінансовому житті країни. Він водночас є важливим фактором, що визначає умови існування підприємства, умови функціонування державного бюджету та економічної системи в цілому	Бюджетоутворюючий податок

Продовження табл. 2

1	2	3
Гуренко Т. О., Дерев'яно С. І. [8, с. 88]	У більшості європейських країн основним податком на прибуток є так званий корпоративний податок – це податок на фактично отриманий прибуток компаній усіх форм власності. Такий податок справляється в комплексі з податком на доходи від капіталу, який стягується з фізичних осіб безпосередньо при виплаті доходів з капіталу (дивідендів, відсотків)	Корпоративний податок на фактично отриманий прибуток
Серкіна М. С. [9]	Податок на прибуток – це прями́й податок, який підприємства сплачують з прибутку, отриманого від реалізації продукції (робіт, послуг), нематеріальних активів, основних фондів, валютних цінностей, цінних паперів та інших видів фінансово-матеріальних цінностей, із прибутку від орендних операцій, роялті та від позареалізаційних операцій.	Прями́й податок, який підприємства сплачують з прибутку
Жаворонок А. В., Жирида Х. В. [10]	Податок на прибуток – це прями́й податок, який підприємства сплачують з прибутку, отриманого від реалізації продукції (робіт, послуг), нематеріальних активів, основних фондів, валютних цінностей, цінних паперів та інших видів фінансово-матеріальних цінностей, із прибутку від орендних операцій, роялті та від позареалізаційних операцій	Прями́й податок, який підприємства сплачують з прибутку
Куць Т. В., Пікуля В. А. [11, с. 1213]	Економічна сутність податку на прибуток підприємств розкривається через сукупність фінансових відносин між державою і платником податків з приводу вилучення частини прибутку у прями́й залежності від його розміру з метою формування фінансової бази держави для виконання останньою своїх соціально-економічних функцій	Фінансові відносини між державою і платником податків з приводу вилучення частини прибутку
Кучер С. В. [12, с. 6]	Податок на прибуток – загальнодержавний прями́й податок, який розподіляється платниками податку за встановленою законодавством ставкою з вираженого у грошовому виразі прибутку юридичних осіб, для покриття державою понесених перед суспільством витрат у зв'язку з виконанням нею соціально-економічних функцій	Загальнодержавний прями́й податок
Колчугін С. В. [13, с. 21]	Податок на прибуток є специфічною статтею фінансової звітності. Податок на прибуток повинен розглядатися не лише тільки як “економічний механізм поповнення бюджету”, але і як “політичний механізм регулювання економіки”. А в цьому випадку податок на прибуток слід визнати специфічною статтею фінансової звітності.	Специфічна стаття фінансової звітності
Куліков Н. І. [14, с. 145]	Податок на прибуток – це податок на отриманий платником податків прибуток або доход	Податок на отриманий прибуток, дохід
Пансков В. Г. [15, с. 423]	Податок на прибуток – це певна плата суб'єкта господарювання державі за надання економічного простору, трудових ресурсів, за користування виробничою, соціальною та іншими видами інфраструктури	Плата державі за використання інфраструктури

Джерело: систематизовано автором

Узагальнюючи наукові погляди щодо сутності податку на прибуток, доцільно виокремити три ключові концепції його трактування:

- прями́й податок, який сплачується суб'єктом господарювання з отриманого прибутку;
- специфічна стаття фінансової звітності підприємства, яка надає інформацію про розмір нарахованого та сплаченого податку на прибуток зацікавленим користувачам;

- певна плата державі за використання підприємством економічної інфраструктури та ресурсів.

Запропоновані концепції заслуговують на існування, а їх синтез дозволяє надати більш точне, з нашої точки зору, визначення поняття “податок на прибуток”: це загальнодержавний прямий податок, який нараховується за встановленою на законодавчому рівні ставкою з розрахованого суб’єктом господарювання розміру прибутку для забезпечення формування фінансової бази держави для виконання останньою фіскальної, соціальної та економічної функцій. Зазначене трактування терміна “податок на прибуток” зумовлює необхідність його вивчення як об’єкта бухгалтерського обліку.

“Бухгалтерський облік є упорядкованою системою виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та надання інформації про діяльність юридичної особи зацікавленим користувачам для використання при прийнятті управлінських рішень. Інформація як продукт бухгалтерського обліку має бути своєчасною, достовірною, повною та неупередженою. Ця інформація має відповідати таким якісним характеристикам, як доречність, суттєвість, правдивість, нейтральність, зіставність, узгодженість” [16, с. 11]. Правильне визначення податку на прибуток як об’єкта бухгалтерського обліку дозволяє забезпечити генерування достовірної, аналітичної та оперативної інформації для потреб управління.

Податок на прибуток як об’єкт бухгалтерського обліку слід розглядати крізь призму податкового законодавства та стандартів бухгалтерського обліку. Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про податок на прибуток і розкриття такої інформації у фінансовій звітності визначаються нормами П(С)БО 17 “Податок на прибуток” [17], МСБО 12 “Податки на прибуток” [18]. Розглянемо, які об’єкти бухгалтерського обліку щодо нарахування податку на прибуток врегульовані зазначеними стандартами (табл. 3).

Таблиця 3

Податок на прибуток як об’єкт бухгалтерського обліку відповідно до вимог стандартів бухгалтерського обліку

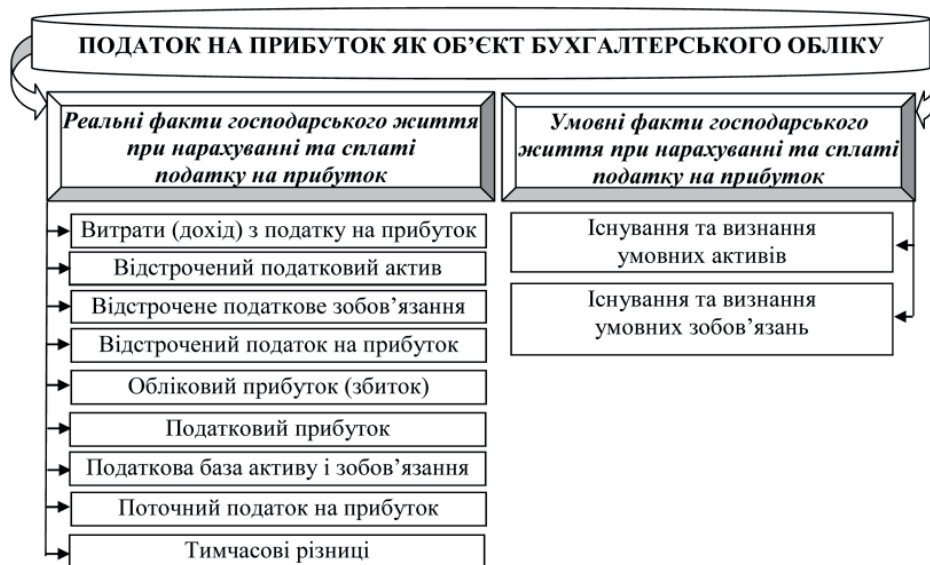
№ з/п	ПСБО 17 “Податок на прибуток”	МСБО 12 “Податки на прибуток”
1	Витрати (дохід) з податку на прибуток	Податкові витрати (податковий дохід)
2	Відстрочений податковий актив	Відстрочені податкові активи
3	Відстрочене податкове зобов’язання	Відстрочені податкові зобов’язання
4	Відстрочений податок на прибуток	–
5	Обліковий прибуток (збиток)	Обліковий прибуток
6	Податковий прибуток	Оподаткований прибуток (податковий збиток)
7	Податкова база активу і зобов’язання	Податкова база активу або зобов’язання
8	Поточний податок на прибуток	Поточний податок
9	Тимчасова податкова різниця	Тимчасові різниці
10	Тимчасова податкова різниця, що підлягає вирахуванню	Тимчасова податкова різниця, що підлягає вирахуванню
11	Тимчасова податкова різниця, що підлягає оподаткуванню	Тимчасова податкова різниця, що підлягає оподаткуванню

Джерело: [17, 18]

Аналіз положень національних і міжнародних стандартів свідчить про тотожність об’єктів бухгалтерського обліку, які в подальшому відображаються у фінансовій та податковій звітності підприємства. Однак слід звернути увагу, що “модель обчислення податку на прибуток, визначена нормами Податкового кодексу України, передбачає застосування методу відстрочення, та ніяким чином не корелює, в частині обчислення податкових різниць, з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток». А відтак у практичній діяльності облікових служб виникає потреба обчислювати податкові різниці відразу двома способами для фінансової та податко-

вої звітності, що не сприяє економічності бухгалтерського обліку” [19, с. 86]. Тобто податкові різниці, які визначені нормами Податкового кодексу України, також слід виокремлювати як складову податку на прибуток як об'єкта бухгалтерського обліку.

При дослідженні податку на прибуток як об'єкта бухгалтерського обліку слід також враховувати, що однією з його складових є також умовні зобов'язання та умовні активи. Операції з нарахування та сплати податку на прибуток пов'язані з податковим ризиком, який полягає в тому, що в результаті певних дій суб'єкта господарювання та впливу обставин зовнішнього або внутрішнього середовища, податок на прибуток буде нарахований не в повному обсязі або несвоєчасно, що призведе до виникнення негативних наслідків у діяльності підприємства. Тому завдяки умовним активам та умовним зобов'язанням суб'єкт господарювання може відобразити можливий актив або зобов'язання, які виникнуть внаслідок минулих подій та існування яких підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання. Наприклад, якщо у підприємства є судовий спір з податковими органами в частині донарахування податку на прибуток, існує висока ймовірність прийняття судового рішення не на користь підприємства, в такому випадку слід відобразити умовні зобов'язання. На основі вищевикладеного податок на прибуток як об'єкт бухгалтерського обліку можна представити у вигляді рисунку.

Рис. Податок на прибуток як об'єкт бухгалтерського обліку

Джерело: розроблено і побудовано автором

Отже, податок на прибуток як об'єкт бухгалтерського обліку формується на основі відображення в системі бухгалтерського обліку реальних та умовних фактів господарського життя, пов'язаних з нарахуванням та сплатою податку на прибуток. Податок на прибуток як об'єкт бухгалтерського обліку має дуалістичний характер, оскільки формується з урахуванням вимог бухгалтерського та податкового законодавства, а також може обліковуватися на позабалансових рахунках у вигляді умовних активів або зобов'язань.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Податок на прибуток як важлива економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку виступає одним із механізмів збалансованого розвитку економіки країни та забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Дослідження генезису та трактування економічної сутності поняття "податок на прибуток" дозволило встановити наявність основних концептуальних підходів авторів до трактування його змісту. На основі аналізу зазначених підходів запропоновано власне трактування поняття "податок на

прибуток”. Оскільки податок на прибуток відіграє вагомую роль в облікових процесах підприємства, досліджено складові та особливості податку на прибуток як об’єкта бухгалтерського обліку. Перспективами подальших досліджень є вивчення особливостей розроблення та змісту облікової політики щодо операцій з нарахування та сплати податку на прибуток.

Список використаних джерел

1. Шура Н. О., Буркова Л. А., Семеняка Т. В. Сутність, значення та актуальні питання оподаткування в Україні в сучасних умовах господарювання // Ефективна економіка. 2016. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5012>
2. Веремчук Д. В., Пасько Т. О. Історичні етапи оподаткування прибутку підприємств в Україні // Вісник ЖДТУ. 2006. № 1(35). С. 211–218.
3. Копчинська К. О. Етапи реформування податку на прибуток підприємств в Україні // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. Вип. 14. Ч. 3. С. 125–130.
4. Шорохова Ю. С. Історія виникнення податку на прибуток підприємств на теренах України // Проблеми законності. 2015. Вип. 128. С. 112–118.
5. Черба В. М., Сосенкова К. Р., Стасюк А. В. Податок на прибуток: історичний огляд // Молодий вчений. 2017. № 5(45). С. 32–34.
6. Іванов Ю. Б., Тищенко О. М., Давискіба К. В. та ін. Регулятивний потенціал податкової системи України: моногр. / За заг. ред. проф. Ю. Б. Іванова. Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. 336 с.
7. Гаман Г. О. Суть та елементи податку на прибуток. URL: <https://economics.opu.ua/files/science/oblik/2016/32.pdf>
8. Гуренко Т. О., Дерев’яно С. І. Проблеми та перспективи оподаткування прибутку в Україні // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2016. Вип. 247. С. 82–91.
9. Серкіна М. С. Податок на прибуток підприємств: його роль для держави та платників податку. URL: http://www.vtei.com.ua/konfa/27_03/4/21.pdf
10. Жаворонок А. В., Жирида Х. В. Податок на прибуток підприємств: оптимізація адміністрування та обліку // Фінансові дослідження. 2018. № 1(4). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/find_2018_1_12
11. Куць Т. В., Пікуля В. А. Економіко-правові аспекти податку на прибуток підприємства // Молодий вчений. 2017. № 11(51). С. 1211–1213.
12. Кучер С. В. Бухгалтерський облік і внутрішній контроль операцій з нарахування та сплати податку на прибуток. Автореф. дис. ... к. е. н. за спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Житомир, 2012. 22 с.
13. Колчугин С. В. Экономическая сущность налога на прибыль // Международный бухгалтерский учет. 2016. № 22. С. 14–26.
14. Куликов Н. И. Куликова М. А., Назарчук Н. П. Налоги и налогообложение: учеб. пос. Тамбов: Изд-во ФГБОУ ВПО «ТГТУ», 2013. 388 с.
15. Пансков В. Г. Налоги и налогообложение в Российской Федерации. М.: ЮНИТИ, 2014. 256 с.
16. Малюга Н. М., Пархоменко В. М. Об’єкти бухгалтерського обліку за Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій. Або що обліковується на рахунках?: навч. посіб. К.: Вид-во “Консультант”, 2017. 92 с.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 “Податок на прибуток” затверджене наказом Міністерства фінансів України № 353 від 28.12.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>
18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12 “Податки на прибуток”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_012#Text
19. Прокопович Л. Б., Шевчук С. В. Раціоналізація облікових процедур визначення оподатковуваного прибутку підприємств // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу “Києво-Могилянська академія”. 2016. Т. 275. Вип. 263. С. 84–89.

References

1. Shura N. A., Burkova L. A., Semenyaka T. V. (2016). Sutnist, zachennia ta aktualni pytannia opodatkovannia v Ukraini v suchasnykh umovakh hospodariuvannia [The nature, importance and current issues of taxation in Ukraine in modern conditions of managing]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 5. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5012> [in Ukrainian].
2. Veremchuk D. V., Pasko T. O. (2006). Istorychni etapy opodatkovannia prybutku pidpriemstv v Ukraini [Historical stages of corporate income taxation in Ukraine]. *Visnyk ZhDTU – Bulletin of ZhSTU*, 1(35), 211–218 [in Ukrainian].
3. Kopchynska K. O. (2015). Etapy reformuvannia podatku na prybutok pidpriemstv v Ukraini [Stages of reforming the corporate income tax in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 14, pp. 3, 125–130 [in Ukrainian].
4. Shorokhova Yu. S. (2015). Istoriia vynyknennia podatku na prybutok pidpriemstv na terenakh Ukrainy [History of corporate income tax in Ukraine]. *Problemy zakonnosti – Problems of legality*, 128, 112–118 [in Ukrainian].
5. Cherba V.M., Sosenkova K.R., Stasiuk A.V. (2017). Podatok na prybutok: istorychnyi ohliad [Income tax: a historical review]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 5(45), 32–34 [in Ukrainian].
6. Ivanov Yu. B., Tyshchenko O. M., Davyskiba K.V. et al. (2009). Rehuliatyvnyi potentsial podatkovoi systemy Ukrainy [Regulatory capacities of the taxation system in Ukraine]. Yu. B. Ivanov (Ed.). Kharkiv: KhNEU Publisher [in Ukrainian].
7. Haman H. O. (2016). Sut ta elementy podatku na prybutok [The essence and elements of income tax]. Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/science/oblik/2016/32.pdf> [in Ukrainian].
8. Hurenko T. O., Derevianko S. I. (2016). Problemy ta perspektyvy opodatkovannia prybutku v Ukraini [Problems and prospects of income taxation in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy – Scientific Bulletin of the National University of Bioresources Nature Use of Ukraine*, 247, 82–91 [in Ukraine].
9. Sierkina M. S. Podatok na prybutok pidpriemstv: yoho rol dlia derzhavy ta platnykiv podatku [Corporate income tax: its role for the state and taxpayers]. Retrieved from http://www.vtei.com.ua/konfa/27_03/4/21.pdf [in Ukrainian].
10. Zhavoronok A. V., Zhyriada Kh. V. (2018). Podatok na prybutok pidpriemstv: optymizatsiia administruvannia ta obliku [Corporate income tax: optimization of administration and accounting]. *Finansovi doslidzhennia – Financial Research*, 1(4). Retrieved from nbuv.gov.ua/UJRN/find_2018_1_12 [in Ukrainian].
11. Kuts T. V., Pikulia V. A. (2017). Ekonomiko-pravovi aspekty podatku na prybutok pidpriemstva [Economic and legal aspects of corporate income tax]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 11(51), 1211–1213 [in Ukrainian].
12. Kucher S. V. (2012). Bukhhalterskyi oblik i vnutrishnii kontrol operatsii z narakhuvannia ta splaty podatku na prybutok [Accounting and internal control of operations for the calculation and payment of income tax]. Abstracts of PhD thesis. Zhytomyr [in Ukrainian].
13. Kolchuhyn S. V. (2016). Ekonomicheskaya sushchnost naloga na pribyl [The economic essence of income tax]. *Mezhdunarodnyi bukhalterskyi uchet – International Accounting*, 22, 14–26 [in Russian].
14. Kulykov N. Y., Kulykova M. A., Nazarchuk N. P. (2013). Nalogi i nalogooblozheniye [Taxes and taxation]. Tambov [in Russian].
15. Panskov V. H. (2014). Nalogi i nalogooblozheniye v Rossiyskoy Federatsyi [Taxes and taxation in the Russian Federation]. Moscow: YuNITI [in Russian].
16. Maliuha N. M., Parkhomenko V. M. (2017). Obiekty bukhalterskoho obliku za Planom rakhunkiv bukhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii. Abo shcho oblikovuietsia na rakhunkakh? [Objects of accounting according to the Chart of accounts of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations. Or what is accounted in the accounts?]. Kyiv: “Konsultant” Publisher [in Ukrainian].

17. Ministry of Finance of Ukraine (2000). Regulation (standard) of accounting 17 “Income tax”. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text> [in Ukrainian].
18. International Accounting Standards Board (IASB) (2007). International Accounting Standard 12 “Income Taxes”. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_012#Text [in Ukrainian].
19. Prokopovych L. B., Shevchuk S. V. (2016). Ratsionalizatsiia oblikovykh protsedur vyznachennia opodatkovuvanoho prybutku pidpriemstv [Rationalization of accounting procedures for determining the taxable profit of enterprises]. *Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu “Kyievo-Mohylianska akademiia”* – Scientific works of the Black Sea State University named after Petro Mohyla of the complex “Kyiv-Mohyla Academy”, vol. 275, issue 263, 84–89 [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Баширова Г. Податок на прибуток: генезис трактування поняття та об’єкт бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. № 3. С. 38-46. doi: 10.31767/nasoa.3-2020.04.